

VICTOR VAN ZELST

Wat niet weet, wat niet deert..?

Van jongs af aan ben ik gefascineerd door vissen. Ik kan me nog goed herinneren hoe ik ooit onder de indruk was, toen ik een van mijn oudere buurjongens een baars zag vangen. Vanaf dat moment ging ik vaker mee, ook om zelf te vissen. Naarmate ik ouder werd, leerde ik meer over verschillende technieken en kwam er meer geld beschikbaar om aan de hobby te spenderen.

Net zo trendy als jagen voor dames? Foto: Eric Schoones

Er is namelijk een gigantisch aanbod van artikelen die het vangen van vissen zouden vereenvoudigen en de beleving ervan versterken. Natuurlijk geloofde ik al de marketingpraatjes. Met vrienden struinde ik de boerenslootjes af, op zoek naar grote karpers. Later gingen we over op snoekvissen. Zonder eigenlijk te weten waar we aan het hengelen waren, ving ik een enorme snoek. Het onthaken was wel even iets anders, met die scherpe tanden. Maar dat de snoek soms minutenlang op de kant lag te snakken naar adem, omdat de haak niet los wilden, kon de pret niet drukken.

Fascinatie

Mijn fascinatie voor vissen nam almaar toe. Ik kreeg een groot aquarium van een vriend en kon daarin prachtig zien wat zich onder water allemaal afspeelde. Als aandachtig toeschouwer van deze onderwaterwereld vroeg ik mijzelf steeds vaker af in hoeverre vissen zouden lijden als ze in een haak happen, op de wal worden getrokken, en daar naar adem snakkend nog even moeten poseren voor de foto, nadat ze soms met gecontroleerd geweld van de haak ontdaan waren. Mijn vissersvrienden waren eensgezind: vissen hebben een geheugen van slechts drie seconden en voelen geen pijn. Waar dat vandaan kwam wist niemand, maar met die wetenschap konden we zonder schuldgevoel vissen aan haken blijven rijgen. Later kwamen daar nog argumenten bij, dat het zo rustgevend is, en je langs of op het water pas echt van de natuur kunt genieten. De essentie van het vissen bleef de kick, want als je niets ving, had je gewoon een slechte dag, ondanks dat je van de rust en natuur genoten had.

Omslagpunt

Mijn omslagpunt beleefde ik al snel tijdens mijn studie Bos- en natuurbeheer. Ik kreeg steeds meer waardering voor de natuur. Waar mogelijk greep

ik vissen aan als onderwerp, om me te verdiepen in hun leefwijze en leefomstandigheden. Ik las wetenschappelijke onderzoeken met daarin conclusies dat vissen weldegelijk pijn voelen en dit bewust ervaren, net zoals vogels en zoogdieren dat doen. Ook kwam ik voorbeelden tegen van kleine vissen met een geheugen van meer dan 40 dagen, vissen die hun eigen spiegelbeeld herkennen en vissen die voorwerpen gebruiken om aan voedsel te komen, om vrouwtjes te verleiden, of hun eitjes te beschermen. Hoe naïef kon ik zijn? Het deed mij eindelijk beseffen dat ik deze dieren jarenlang ernstig leed had aangedaan. Acuut hing ik mijn hengels aan de wilgen. Achteraf gezien is het triest en beschamend dat er een grondige verdieping nodig was voordat ik tot de conclusie kwam dat vissen geen sport is, maar dierenmishandeling. Anderzijds besef ik ook dat het sportvissen in onze maatschappij dermate geaccepteerd en vermarkt is, dat het eigenlijk vanzelfsprekend lijkt dat vissen geen leed zouden ondervinden. Sportvisserij Nederland is nota bene de twee na grootste sportbond van ons land. Er zijn niet lang geleden nog dagelijks reclames op televisie geweest voor de VISpas en meer dan wekelijks zijn er programma's te zien waarin het sportvissen wordt verheerlijkt. Wat er zoal mis kan gaan, komt daar natuurlijk niet aan bod. Dat er naast het 'geaccepteerde leed' nog veel meer gebeurt dat het daglicht niet kan verdragen, kan elke visser echter beamen. 'Verkeerd gehaakte' vissen zijn bijvoorbeeld geen uitzondering, 's nachts gevangen karpers worden in bewaarzakken gehouden totdat het licht genoeg is om goede foto's te maken, en ondanks de tegenwoordig hoge boetes wordt er nog altijd levend aas verkocht en gebruikt. Daarbij komt nog het leed van andere dieren, die verstrikt raken in achtergebleven vislijnen, of zelfs vast komen te zitten aan haken van verloren kunstaas. Controle is er nauwelijks. Slechts één keer ben ik gecontroleerd in de vijftien jaar dat ik intensief gevist heb.

Lobby

De lobby achter deze business heeft haar zaakjes goed op orde. Daarin zie ik overigens overeenkomsten met de manier waarop de jacht in Nederland georganiseerd is, en de valse argumenten die men aandraagt om die hobby te rechtvaardigen. Jacht wordt gerechtvaardigd met verhullende termen als schadebestrijding en faunabeheer en op die manier algemeen

geaccepteerd door een slecht geïnformeerde meerderheid van de bevolking zonder aangeboden aversie tegen dierenleed. Ook bij de jacht is door gebrek aan controle het dierenleed vele malen groter dan we kunnen overzien. Illegale praktijken, zoals het bestrijden van roofvogels en het uitzetten van fazanten, zijn inherent aan jacht en het signaleren van stroperij wordt door het bestaan van jacht bemoeilijkt. Zowel bij sportvissen als bij jagen worden dieren bijgevoerd om deze te lokken en worden populaties zogenaamd beheerd. In de wetgeving is het zo geregeld dat op verzoek van jagers in principe beschermde dieren kunnen worden afgeschoten en op verzoek van sportvissers kunnen vissen worden uitgezet om vervolgens weer te worden gevangen. Het is misschien wel tekenend voor de invloed die de belangenorganisaties hebben. Snoeken die geëlimineerd moeten worden omdat ze beschermde bittervoorns zouden bedreigen, daar hoor je beheerders niet over. Hoe anders is dat met vossen ten opzichte van weidevogels? Mijn aquarium staat nu al een heel poosje leeg. Inmiddels ben ik van mening dat vissen ook gewoon vrij rond horen te zwemmen. Ik geniet tegenwoordig nog veel intenser van de natuur, in het bijzonder van vogels. Gewapend met een verrekijker heb ik vrijwel altijd beet.

Voor meer informatie: www.fishfeel.org

*Het idyllische beeld, behalve voor de vissen.
Foto: Harm Niesen*